

Bestemmelsen i sidste halvdel af stk. 1 svarer til bestemmelsen i den gældende lovs § 3, stk. 1 i. f.

I stk. 2 fastslås det, at hovedskolens undervisning meddeles på forskellige linier, hvadenten børnetallet er tilstrækkeligt til, at liniedelingen giver sig udslag i en tilsvarende hel eller delvis deling i parallelklasser eller finder sted gennem differentieret undervisning af forskellige grupper inden for de enkelte klasser. Der henvises iøvrigt til de indledende bemærkninger samt til bemærkningerne nedenfor ad lovforslagets § 15.

Ved bestemmelsen i stk. 3 foreslås den nuværende 1-årige realklasse afløst af en 2-årig realafdeling, der samtidig gøres til en del af folkeskolen, idet det dog naturligvis må bero på de enkelte kommuners egen bestemmelse, om de ønsker denne for børn, der er ude over den undervisningspligtige alder, beregnede skoleafdeling oprettet. Gennem den omhandlede bestemmelse i forbindelse med de i lovforslagets § 16 foreslåede bestemmelser angående betingelserne for optagelse i realafdelingen skabes imidlertid den gennem de senere år med stigende styrke ønskede mulighed for oprettelse af eksamensafdeling ved skoler på landet og det vel at mærke en eksamensafdeling af samme struktur som i byerne. I betragtning af det behov for oprettelse af eksamensafdelinger ved skoler på landet, som har været så fremtrædende i de senere år, må det forventes, at den mulighed herfor, som kommunerne vil få ved gennemførelsen af nærværende forslag, vil blive benyttet af mange kommuner, men det må samtidig fremhæves, at jo lavere kommunernes folketal er, og jo tyndere befolkede egne der er tale om, des mere vil et samarbejde mellem nabokommuner om oprettelse af fælles realafdelinger være nødvendigt, hvis disse skal hvile på det befolkningsgrundlag, som er en forudsætning for en i samfundsøkonomisk henseende rimelig udnyttelse af lokaler og lærerkræfter.

Bestemmelsen i stk. 4 er enslydende med bestemmelsen i den gældende lovs § 2, stk. 5. Det bemærkes, at undervisningsministeriet er opmærksomt på de særlige spørgsmål, som kommer frem med hensyn til undervisningen af de børn, der ikke kan følge den almindelige undervisning, og disse børns overgang fra skolen til erhvervslivet. Til at overveje og fremsætte forslag om disse spørgsmål vil der i foråret 1955 blive nedsat et særligt udvalg.

I stk. 5 findes hjemmelen for hel eller delvis centralisering af skolevæsenet, en bestemmelse, der har særlig betydning for landdistrikterne. Den tilsvarende bestemmelse findes i den gældende lovs § 4, hvorefter mellemkoler, hovedkoler, fortsættelsesklasser på landet og klasser for børn,

der ikke kan følge den almindelige undervisning, som centralskoler kan være fælles for flere for- eller grundskoler og for flere kommuner. Ved den i nærværende forslag anvendte videre formulering har man tilsigtet at give kommunerne mulighed for alt efter de særlige lokale forhold og ønsker at lade centraliseringen sætte ind på et hvilket som helst klassetrin. Eksempelvis kan man tænke sig de nuværende forskoler opretholdt som skoler for den fremtidige grundskoles 1.—2. eller 1.—3. klasse, således at der fra grundskolens 3. eller 4. klasse finder en centralisering sted, som opretholdes for hovedskoleklasserne og måske netop herved giver det for en egentlig linieafdeling og måske endda det for oprettelse af en realafdeling fornødne børnetal. Men det kan til den anden side også tænkes, at en centralisering kun er påkrævet for at skabe grundlag for oprettelse af en realafdeling. Mellem disse yderpunkter kan der tænkes mange grader af centralisering, herunder også ordninger med en vis centralisering på mellemtrinnene og en stærkere centralisering på folkeskolens højeste trin. Gennem den foreslåede affattelse af centraliseringshjemlen vil kommunerne således få de bedst tænkelige muligheder for at indrette deres skolevæsen på hensigtsmæssig og økonomisk måde, alt under de skoleplansgodkendende myndigheders vejledning og tilsyn.

Bestemmelsen i stk. 6 svarer til bestemmelsen i gældende lovs § 2, stk. 3, med de af de foreslåede ændringer af skolevæsenets ordning følgende ændringer.

Det bemærkes endelig, at man ved affattelsen af bestemmelsen har udeladt bestemmelsen i den gældende lovs § 2, stk. 2, hvorefter der til folkeskolen på landet kan være knyttet en fortsættelseskasse samt kursus, der forbereder til almindelig forberedelseseksamen. For disse ordninger vil der ikke være behov under den foreslåede nyordning, idet fortsættelsesklassen erstattes af det 8. skoleår — 3. hovedskoleklasse og det tilsvarende trin i udelte skoler — medens eksamenskursus i tilslutning til skolen på landet afløses af den foreslåede 2-årige realafdeling. Man har ligeledes udeladt den i den gældende lovs § 3, stk. 3 givne bemyndigelse for undervisningsministeren til at tillade sådanne afvigelser fra eksamensmellemskolens ordning, at skolen kan afsluttes med andre statskontrollerede eksaminer. Denne bestemmelse er grundlaget for de nuværende realskoler, der dimitterer til almindelig forberedelseseksamen, men denne særordning, hvis betydning allerede har været aftagende i de senere år, ses der ikke at være til strækkelig anledning til at opretholde under den foreslåede ændrede skolestruktur.